

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.II.20.641/2017/5. szám

A Debreceni Ítéltábla a dr. Czudar Balázs ügyvéd (cím) által képviselt felperes neve felperesnek (cím) - a dr. Szikla Gergely ügyvéd ügyintézője mellett eljáró Burai-Kovács, Perlaki, Stanka, Szikla és Társai Ügyvédi Iroda (cím) által képviselt II.rendű alperes neve II. rendű alperes (cím) ellen szerződés érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Debreceni Törvényszék 10.P.21.437/2015/29. sorszám alatti ítélete ellen a felperes által 30. sorszám alatt benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

Az ítéltábla a felperes tárgyalás felfüggesztésére irányuló kérelmét elutasítja.

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja, kötelezi a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű alperesnek 38 735 (harmincezer-hétszázharmincöt) forint másodfokú perköltséget.

A le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes és az I.rendű alperes 2007. október 10. napján svájci frank alapú kölcsönszerződést kötöttek, melyben a II. rendű alperes jogelődje 900 000 forint svájci frank alapú kölcsön folyósítására, a felperes pedig ezen összeg szerződés szerinti járulékokkal együtt történő visszafizetésére vállalt kötelezettséget. A kölcsönszerződés változó kamatozású és változó futamidejű volt, abban akként rendelkeztek, hogy az adós a hitel visszafizetését 68 havi törlesztőrészlet megfizetésével teljesíti, a havonta esedékes törlesztőrészlet összege 20 698 forint, a maximális futamidőt 80 hónapban határozták meg.

A felek kölcsönszerződésében szintén rögzítésre került, hogy a szerződés tekintetében a BB Nyrt. bázis árfolyama a BB Nyrt. számlakonverziós vételi árfolyama, a BB Nyrt. aktuális árfolyama a BB Nyrt. számlakonverziós eladási árfolyama.

Az árfolyamkockázat vonatkozásában a szerződés 7. pontjában rögzítették, hogy „devizaalapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam- és kamat alakulásától függően változhat, ennek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A hitelszerződés lejárat előtti megszűnése vagy módosulása

esetében a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egy összegben esedékessé válik, az adós kijelentette, hogy tudatában van a devizaalapú finanszírozás fokozott kockázatának, és vállalja ennek következményeit.

A szerződés 12. pontjában a felek megállapodtak, hogy a szerződésben és annak mellékleteiben nem szabályozott feltételekre a hitelező üzletszabályzata irányadó, az adós kijelentette, hogy az üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismeri el.

Az ekként a szerződés részévé váló üzletszabályzat 18.3.2. pontja devizaalapú szerződések vonatkozásában rögzíti, hogy az ügyfél fizetési kötelezettségei forintban teljesítendők, a törlesztőrészekben árfolyam-különbözet kerül érvényesítésre, ezen pont tartalmazza árfolyam-különbözet számításának képletét is. Az ÁSZF továbbá tartalmazza a bázis árfolyam és aktuális árfolyam meghatározását is. Az ÁSZF 18.3.3. pontja alapján változó futamidejű devizaalapú szerződés esetén az árfolyam-különbözet elszámolása a futamidő változását eredményezi, az árfolyam-különbözet az adott törlesztőrészlet tőke-, majd kamattartalmát módosítja, változó futamidejű szerződések idején az árfolyam-különbözet elszámolását követően a **B. A.** a szerződés futamidejét és az utolsó törlesztőrészlet nagyságát úgy módosítja, hogy a törlesztőrészek összege az utolsó kivételével ne változzon és az utolsó törlesztőrészlet összege az induló törlesztőrészlet összegét ne haladja meg. Amennyiben a kamatváltozások következtében a futamidő elérte a maximális futamidőt és az utolsó törlesztőrészlet összege elérte az induló törlesztőrészlet nagyságát, az árfolyam-különbözet elszámolása mindaddig a hátralévő törlesztőrészek változását eredményezi, ameddig a törlesztőrészek összege az eredeti törlesztőrészlet összege alá nem csökken. Az ÁSZF 18.3.4. pontja a szerződés 7. pontjával egyezően tartalmaz az árfolyamkockázat vonatkozásában tájékoztatást.

A felperes a törlesztőrészeket 68 hónapig fizette meg, ezt követően azonban fizetési kötelezettségét nem teljesítette, ezért az alperesi jogelőd a kölcsönszerződést felmondta.

Az alperesi jogelőd 2017. január 1-jei hatállyal II. rendű alperesbe beolvadt.

A felperes többször módosított keresetében kérte a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítását, jogkövetkezményként a kölcsönszerződés ítélethozatalig történő hatályossá nyilvánítását, az elszámolás körében pedig a II. rendű alperes kötelezését 790 509 forint tőke megfizetésére, kérte továbbá II. rendű alperes perköltségben való marasztalását.

Hivatkozott arra, hogy az alperes üzletszabályzata és hirdetménye nem vált a szerződés részévé, mivel azt a felperes nem kapta meg, annak tartalmát vele nem ismertették meg. A szerződés 12. pontja a 18/1999. (II.5.) Kormányrendelet 1. § (1) bekezdés j) pontjába ütközik.

Előadta, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatosan megfelelő tájékoztatást nem kapott, a kölcsönszerződésbe foglalt tájékoztatás az árfolyamkockázat tényére pusztán általánosságban utal, melynek mérlegelése érdemi információk hiányában az észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztótól nem várható el. A felperes a szerződésben foglalt tájékoztatásból alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, az őt csak korlátozott mértékben terheli. Állította, hogy a szerződés megkötésekor azt a tájékoztatást kapta, hogy a devizaalapú kölcsönnek stabilabb, alacsonyabb a kamata, a törlesztőrészlet összege legfeljebb 1 000 - 2 000 forinttal nőhet a deviza-árfolyam függvényében. Hivatkozása szerint a bank ezzel megsértette a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 203. § (6) és (7) bekezdéseit, valamint a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 209. § (1)

bekezdésében foglaltakat, így a szerződés a Ptk. 209/A. § (2) bekezdésében foglaltak szerint semmis.

Álláspontja szerint tisztességtelen és semmis a szerződésnek az a kitétele, hogy a tartozását devizában tartják nyilván.

A felperes továbbá állította, hogy a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába ütközik, mert a kölcsön összege a kirovó svájci frank összegben nem, csupán a lerovó forint összegben került meghatározásra. A szerződés sérti a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglaltakat is, mivel a törlesztőrészlet összege, annak pontos száma és esedékessége nem került meghatározásra, a szerződés a törlesztőrészletek száma a szerződés különböző pontjaiban különböző mértékben került megjelölésre. A törlesztőrészletek esedékességi idejét sem tartalmazza pontosan a szerződés, mivel a szerződés szerint a törlesztés a hitelfolyósítás napjától számított 1 hónapos törlesztési periódusonként esedékes, ám a hitelfolyósítás napját a szerződés nem rögzíti.

A II. rendű alperes elsődlegesen permegszüntetés iránti kérelmet terjesztett elő arra hivatkozással, hogy a felperes keresete nem felel meg a 2014. évi XL. törvény (továbbiakban: elszámolási törvény) 37. § (1) és (3) bekezdésében foglaltaknak, érdemben a kereset elutasítását és a felperes perköltségben történő marasztalását kérte. Álláspontja szerint a felek között érvényes és hatályos szerződés jött létre, melynek az üzletszabályzat és a hirdetmény is részévé vált. E körben hivatkozott arra, hogy a kölcsönszerződés 12. pontja alapján a felperes az üzletszabályzatot átvette, megismerte és azt magára nézve kötelezőnek ismerte el. A szerződés 12. pontja a bizonyítási terhet nem fordítja meg, ezért tisztességtelennek nem tekinthető.

Álláspontja szerint az árfolyamkockázatról a 6/2013. és 2/2014. Polgári jogegységi határozatban rögzített szabályoknak megfelelően tájékoztatta a felperest, ezért a szerződés svájci frank devizanemre vonatkozó rendelkezései nem tekinthetők tisztességtelennek.

Hivatkozott arra, hogy az 1/2016. Polgári jogegységi határozat 1. pontjára is figyelemmel a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjának megfelelt, a kölcsön összege svájci frank összegben a szerződés rendelkezései alapján megfelelően kiszámítható volt. A szerződés világos és egyértelmű a törlesztőrészletek kiszámításának módja, esedékessége és száma tekintetében, figyelemmel arra, hogy a szerződés futamideje a felek megállapodása szerint az árfolyamváltozás függvényében módosulhat, a törlesztőrészletek pontos számát a szerződéskötéskor nem lehetett meghatározni.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét elutasította, kötelezte a felperest, hogy 15 nap alatt fizessen meg a II. rendű alperesnek 57 150 forint perköltséget, valamint megállapította, hogy a le nem rótt 54 000 forint kereseti illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában rögzítette, hogy a felperes keresetével támadott szerződés fogyasztói kölcsönszerződésnek minősül, az üzletszabályzat 33. pontjában rögzített alávetéses kikötés tisztességtelenségét, valamint a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 30/A. §-a alapján illetékességét állapította meg.

Megállapította, hogy az üzletszabályzat a felek kölcsönszerződésének részévé vált a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésére figyelemmel. A kölcsönszerződés 12. pontja tartalmazza a felperes azon nyilatkozatát, mely szerint az üzletszabályzatot átvette, megismerte és az abban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el. Ezen nyilatkozat közvetlenül a felperes névaláírása fölött volt található, a felperes saját előadása szerint is a kölcsönszerződést elolvasta. Az ekként általa aláírt szerződés tartalmával szemben a bizonyítási kötelezettség a felperest terhelte, azonban a perben a

felperes bizonyítani nem tudta, hogy az üzletszabályzatot ténylegesen nem vette át, illetőleg annak tartalmát nem ismerte meg. Kimondta, hogy a szerződés 12. pontja nem a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit érinti, ekként a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint tisztességtelensége nem állapítható meg, a bizonyítási terhet sem fordítja meg.

Megállapította, hogy a kölcsönszerződés 7. pontjában foglalt tájékoztatás megfelel a 2/2014. Polgári jogegységi határozat 1. pontjában foglaltaknak, abból az átlagos fogyasztó megértheti azt, hogy az árfolyamkockázat hogyan hat a törlesztőrészlet összegére vagy a futamidőre, valamint, hogy az árfolyamkockázatnak nincs felső határa és azt kizárólag a fogyasztó viseli. A perben a felperes nem tudta bizonyítani, hogy a szerződésben foglaltaktól eltérő tájékoztatást kapott a gépjárművásárlás során a bank képviselőjeként eljáró autókereskedőtől. A tanúként kihallgatott S. L. a felperes hivatkozásával szemben állította, egészen biztosan nem mondták a felperesnek, hogy a havi törlesztőrészlet összege legfeljebb 1 000 - 2 000 forinttal fog változni.

Rögzítette az 1/2016. Polgári jogegységi döntés 1. pontja alapján, hogy a devizaalapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak, ha az írásba foglalt szerződés a kölcsön összegét forintban határozza meg, feltéve, ha az így meghatározott kölcsönösszeg devizában kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével. A felek szerződése 4. pontjában a kölcsön összegét forintban meghatározták, az üzletszabályzat 18.3.2., 18.3.3. és a szerződés 21. pontja alapján a kölcsön összege svájci frankban is egyértelműen kiszámítható volt, így a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak megfelelt.

A kölcsönszerződés 7. pontja tartalmazza a törlesztőrészlet összegét, a futamidejét pedig a szerződés 6. és 7. pontja. Figyelemmel arra, hogy a felek szerződésében kikötött konstrukció változó futamidejű devizaalapú szerződés, az üzletszabályzat 18.3.2. és 18.3.3. pontja értelmében az is megállapítható, hogy a törlesztőrészletek száma és összege hogyan változik, míg a 21. pont a törlesztőrészletek esedékességének időpontját rögzíti egyértelmű módon. Figyelemmel az 1/2016. Polgári jogegységi döntés II. pontjában foglaltakra is, a szerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt követelményeknek.

A felperes keresetmódosításában hivatkozott arra is, hogy a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközik a felek kölcsönszerződése, mivel a THM 19,6 %-os összege mellett költségként a szerződésben csupán 16,99 %-os ügyleti kamat szerepel, tehát a szerződésben valamennyi költség nem került feltüntetésre, azonban ezen kereset pontosítását a felperes a Pp. 146/A. § (1) bekezdésében meghatározott határidőn túl terjesztette elő, ezért azzal az elsőfokú bíróság érdemben nem foglalkozott.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a felperest az alperes 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 2. § (3) bekezdés a) pontja szerint megállapított perköltségének megfizetésére, a felperes személyes költségmentessége folytán rendelkezett a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. és 14. §-a alapján akként, hogy a le nem rótt kereseti illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, melyben elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását kérte a perköltségre is kiterjedően akként, hogy az ítélőtábla állapítsa meg a perbeli szerződés érvénytelenségét és alkalmazza a felperes által keresetben kért jogkövetkezményt. Másodlagosan kérte az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását, valamint kérte az alperes másodfokú perköltségben történő marasztalását.

Álláspontja szerint tévedett az elsőfokú bíróság, amikor tényként rögzítette, hogy az alperes által alkalmazott üzletszabályzat és hirdetmény a szerződés részévé vált. A szerződés 12. pontjában rögzített felperesi nyilatkozat nem alkalmas ennek bizonyítására, mivel ezen szabványzáradék nem fordítja meg a bizonyítási terhet. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta az Európai Unió Bíróság általa többször hivatkozott C-449/13. számú ügyben hozott ítéletében kifejtett jogértelmezést, továbbá a Tanács fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 87/102/EGK Irányelvének 4. cikkében rögzített rendelkezéseit, valamint ezen közösségi jogszabály hazai implementációjának hiányosságát is. Hivatkozott arra, hogy a Pp. 155/A. § (1) bekezdése alapján indítványozta, hogy a bíróság kezdeményezze az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárását, az elsőfokú bíróság azonban ezen indítványáról nem döntött, azt mellőzte és ennek indokait sem adta.

Továbbra is állította, hogy a banki kockázatteljesítő tájékoztatás nem volt megfelelő, az elsőfokú bíróság e körben tévesen értékelte a felperes és S. L. tanú vallomását. A felperes nyilatkozatában összhangban áll a tanú vallomása, miszerint jellemzően 10-ből 8 ügyfél kapott tájékoztatást az árfolyamkockázatról, vagyis megállapítható, hogy a bank közreműködője nem teljesítette minden esetben tájékoztatási kötelezettségét. A bíróságnak e nyilatkozatokat együttesen, tartalmuk szerint kellett volna értékelni és ennek megfelelően a ténylegesen nyújtott banki tájékoztatás tartalmát a nem megfelelő szóbeli tájékoztatás alapulvételével kellett volna megállapítania, figyelemmel arra, hogy az az írásbeli tájékoztatástól eltér.

Állította, hogy a szerződés felek által egyedileg megtárgyalt rendelkezése egyértelműen tartalmazza a kölcsön összegét 900 000 forintban megjelölve, ebből következően a perbeli szerződés nem devizaalapú kölcsön, hanem a szerződésben megjelölt forint kölcsön nyújtására irányul. Ezt nem érintik az általános szerződési feltételekben a devizaalapú kölcsönök vonatkozásában rögzített rendelkezések, azok ugyanis a perbeli szerződésre nem vonatkoztathatóak. A szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába ütközik. Továbbra is állította, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdése e) pontjában írtaknak sem felel meg, mivel az egyedi szerződésben a törlesztőrészletek száma ellentmondásosan, több különböző tartalmú futamidő egyidejű rögzítésével tartalmazza a törlesztőrészletek számát. A mindenkori törlesztőrészlet összege a szerződés rendelkezései alapján nem kiszámítható.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság nem értékelte a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjára alapított érvénytelenségi hivatkozását, habár a szerződés semmisségét a bíróság hivatalból köteles figyelembe venni, ezért függetlenül a keresetváltoztatás megengedhetőségéről az általa ismertett semmisségi ok alapján a szerződés semmisségét meg kellett volna állapítania.

Állította, hogy az elsőfokú bíróság megsértette a Pp. 3. § (3) bekezdésen alapuló tájékoztatási kötelezettséget, mert a perben nem egyediesített tájékoztatást adott a bizonyítási teherről. Lényeges eljárási szabálysértést követett el az elsőfokú bíróság azzal, hogy az előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelemről való döntés nélkül ítéletet hozott.

A felperes fellebbezésében indítványozta az eljárás felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-483/16., C-38/17., C-51/17., C-118/17. és C-126/17. számon folyó előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig.

A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását és a felperes perkieltségben történő marasztalását kérte.

Hangsúlyozta, hogy az általános szerződési feltételek szerződés részévé válásához nem szükséges az üzletszabályzat fizikai átadása, mindazonáltal az üzletszabályzat átadásra került és az megismerhető volt, ekként az a szerződés részévé vált. A kölcsönszerződés 12. pontja a felperes saját egyoldalú nyilatkozata, az nem minősülhet tisztességtelennek.

Rögzítette, hogy a 2/2014. Polgári jogegységi határozatban foglaltak szerint az árfolyamkockázat adós általi viselése a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, ezt főszabályként a tisztességtelenség szempontjából vizsgálni nem lehet. A perbeli szerződés 7. pontja tartalmazza a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésének megfelelő kockázatfeltáró nyilatkozatot, az az átlagosan tájékozott fogyasztó számára világos és érthető szerződéses kikötés. Abból egyértelműen megállapítható, hogy az árfolyam folyamatosan változhat, amely jelentős kockázatot hordoz magában, azt a veszélyt jelenti, hogy a forint leértékelődése a törlesztőrészleteken kívül a teljes hátralévő tőketartozást is növelheti. A jelentős kockázat a Ptk. 207. § (1) bekezdése alapján akként volt értelmezendő, hogy a kockázat komoly mértékű. A kockázatvállalás korlátlanágát a hitelnyújtónak nem kell szó szerint feltüntetnie, elegendő az, ha a tájékoztatás értelmezése alapján egyértelmű, hogy a kockázatot teljes mértékben az adós viseli.

A szerződés egyértelműen rögzítette a kölcsön összegét forintban, illetőleg rögzítette azt is, hogy a kölcsön forint összegét miként kell átszámítani devizára, azonban az 1/2016. Polgári jogegységi határozat szerint, ha az átszámítás módját a szerződés nem tartalmazná, akkor a folyósítás napján érvényben lévő MNB árfolyamot alapul véve kellene kiszámítani a kölcsön deviza összegét, így a deviza összeg feltüntetésének hiánya a szerződés érvénytelenségét nem okozza. A szerződés nem forint kölcsön nyújtására irányult, egyértelműen tartalmazza, hogy a kölcsön CHF alapú.

A szerződés meghatározza a törlesztőrészletek minimum és maximum összegét, a perbeli konstrukcióból adódik, hogy a törlesztőrészletek számának pontos meghatározása a szerződéskötéskor lehetetlen.

Hivatkozott arra is, hogy a felperes az elsőfokú eljárás során maga sem tudta megjelölni, hogy álláspontja szerint melyik költség az, amelyet az alperes felszámított vele szemben, a szerződés illet azonban nem is tartalmaz. E körben a bizonyítás is a felperest terhelte volna, azonban a felperes e körben érdemi nyilatkozatot nem tett. A perbeli szerződés az összes felszámított költséget tartalmazza.

A felperes tárgyalás felfüggesztése iránti kérelme nem alapos.

A tárgyalás felfüggesztésének egyes kérdéseiről szóló 3/2005. (IX.14.) PK-KK közös vélemény szerint, ha a perben bizonyított tények alapján olyan jogkérdés merül fel, melynek tárgyában más polgári perben - azonos tényekre alapítottnak - az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárását kezdeményezték, a bíróság a Pp. 152. § (2) bekezdés megfelelő alkalmazásával ennek az ügy érdemi elbírálására kiható előzetes eljárásnak a befejezéséig felfüggesztheti a per tárgyalását. A kérelem elbírálásakor arra kell elsődlegesen figyelemmel lenni, hogy a perbeli jogvita eldöntése szempontjából az előzetes döntéshozatali eljárás kimenetele ténylegesen előkérdésnek minősül-e, illetőleg az eljárásban alkalmazandó jogharmonizációs rendelkezések kapcsán felmerül-e ténylegesen az uniós jog értelmezésével kapcsolatos kérdés.

A felperes kérte az eljárás felfüggesztését az Európai Unió Bíróság előtt C-483/16. szám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig. Az ítéltábla hivatalos tudomása szerint a C-483/16. ügyszám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásban feltett

kérdések arra vonatkoznak, hogy a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: elszámolási törvény) 37. §-a szerinti keresetmódosítás, annak elmaradása esetén a keresetlevél idézés kibocsátása nélküli elutasítása, illetőleg a per megszüntetése összhangban van-e a fogyasztói szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13. EKG Irányelvben a fogyasztók javára biztosított védelemmel. Jelen perben ugyanakkor az elsőfokú bíróság a felperes keresetét befogadta, azt érdemben elbírált, így az elszámolási törvény 37. §-a a felperest nem korlátozta abban, hogy az alperessel szembeni igényét bíróság előtt érvényesítse. Erre tekintettel az előzetes döntéshozatali eljárásban hozandó ítélet az ügy érdemi elbírálására nem hat ki.

Az Európai Unió Bírósága előtt C-38/17. ügyszám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásban feltett kérdés annak eldöntésére irányul, hogy összeegyeztethető-e az uniós joggal az olyan tagállami szabályozás, amely nem teszi kötelezővé a fogyasztóval szerződő fél számára a szerződés érvényességéhez, hogy a szerződés elsődleges tárgyát képező szerződési feltételt - ide értve a devizaalapú hitel folyósítási deviza árfolyamát is - még a szerződést megelőzően ismertesse a fogyasztóval, megengedi, hogy azt csak akkor közölje utólagosan, amikor már a fogyasztó visszavonhatatlan kötelezettséget vállalt a szerződés teljesítésére. Azonban a 2014. évi XXXVIII. törvény (továbbiakban: jogegységi törvény) és az elszámolási törvény az 1/2016. Polgári jogegységi határozatban foglaltak szerint a jövőre nézve, valamint a szerződés megkötésének időpontjára visszamenőleg is rendezte az alkalmazható árfolyam kérdését, így a szerződés tárgyát meghatározó szerződési rendelkezés tisztességtelensége az előzetes döntéshozatali kérelemben foglalt okból nem állapítható meg, ezért a pert ezen eljárás befejezéséig sem volt indokolt felfüggeszteni. Megjegyzi az ítéletábra, hogy a felperes e körben nem a szerződési kikötés tisztességtelenségére, hanem annak Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába ütközésére hivatkozott.

A felperes kérte továbbá a tárgyalás felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-51/17. ügyszám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárásban meghozandó jogerős döntésig, mely annak eldöntésére irányul, hogy az elszámolási törvényekre is tekintettel jelenleg is vizsgálható az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződési kikötés tisztességtelensége, amennyiben vizsgálható, a nyújtott tájékoztatásnak mire kell kiterjednie. Az ítéletábra álláspontja szerint e kérdésben a 93/13. EKG Irányelv értelmezése a Kúria kérdése nyomán a C-26/13. szám alatti ítéletben megtörtént, az további értelmezésre nem szorul, az Európai Unió Bírósága által adott értelmezés pedig beépítésre került a Kúria 2/2014. számú jogegységi határozatába. Az árfolyamkockázatot telepítő szerződési rendelkezés tisztességtelenségére irányuló kereseti kérelmek a nemzeti és uniós jog alapján a nemzeti bíróság által eldönthetőek. Az elsőfokú bíróság az árfolyamkockázatot telepítő szerződési rendelkezése tisztességtelenségének megállapítására irányuló felperesi keresetet érdemben vizsgálta.

A felperes kérte továbbá az eljárás felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-118/17. ügyszám alatt folyamatban lévő előzetes döntéshozatali eljárás jogerős befejezéséig. Ezen ügy tárgya a szerződés érvénytelenségének bíróság általi orvoslása, a fogyasztói szerződések törvényi úton való módosítása és az ítélkezési gyakorlat jogegységi határozatokkal történő irányítása. Figyelemmel arra, hogy a felperesnek a szerződés érvénytelenségének megállapítására irányuló keresete nem megalapozott, az érvénytelenség bíróság általi orvoslása körében előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárásban meghozandó döntés jelen per eldöntésének nem előkérdése. Az EUMSZ 267. cikkén alapuló előzetes döntéshozatali eljárásban ugyanakkor az Európai Unió Bírósága az elé terjesztett jogkérdésben szereplő uniós norma értelmezésére, szűkebb körben érvényességének felülvizsgálatára rendelkezik hatáskörrel, a tagállam jogszabályát azonban nem értelmezheti és nem nyilváníthat véleményt a belső és az uniós jog összeegyeztethetőségéről.

A felperes kérte továbbá a tárgyalás felfüggesztését az Európai Unió Bírósága előtt C-126/17. szám alatt folyó előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig, mely előzetes döntéshozatali eljárásban azt vizsgálják, hogy a 93/13. EKG Irányelvben is megfogalmazott világossági és érthetőségi követelmények szempontjából tisztességesnek minősül-e az a szerződési feltétel, mely a szerződéskötéskor csak a finanszírozási igény forint összegét tartalmazza, míg a svájci frank összeget tájékoztató jelleggel közli, a kölcsön összegének meghatározását pedig a feltételek teljesítéséhez köti. A perbeli szerződésben ugyanakkor a kölcsön összege forintban került meghatározásra azzal, hogy az svájci frank alapú és azt a szerződés szerint a **bank** bázis árfolyamán kell svájci frankra átszámítani. A szerződés a svájci frankban meghatározott kölcsön összeget tájékoztató adatként nem tünteti fel, így a per tárgyalását ezen előzetes döntéshozatali eljárás befejezéséig sem volt indokolt felfüggeszteni.

Mindezek alapján az ítéltábla az eljárás felfüggesztése iránti kérelmét elutasította, ezen döntésével szemben a Pp. 155. § (3) bekezdése alapján fellebbezésnek nincs helye (BH2010. 154.).

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az ítéltábla a felperes fellebbezését a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást a kereset eldöntéséhez szükséges mértékben feltárta, abból helytálló jogi következtetésekre jutott, mellyel az ítéltábla maradéktalanul egyetért.

Az elsőfokú bíróság eljárása során nem történt olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná. Nem vitathatóan a felperes a tárgyalás berekesztése előtt előzetes döntéshozatali kezdeményezése iránti kérelmet terjesztett elő, melyről az elsőfokú bíróság a tárgyalás berekesztését megelőzően külön alakszerű végzéssel nem döntött, azt nem bírálta el. Az előzetes döntéshozatali eljárás megindítására irányuló kérelem azonban bármely szintű bíróság előtt előterjeszthető. Amennyiben az elsőfokú bíróság a felek ilyen tartalmú indítványát elutasítja, úgy ezen határozata ellen fellebbezésnek nincs helye a Pp. 155/A. § (3) bekezdése szerint, ugyanakkor az indítványozó ezen kérelmét az érdemi döntést elbíráló bírósági szint előtt ismételtelen előterjesztheti. Az ítéltábla eljárása során a felperes ugyanakkor ilyen kérelmet nem terjesztett elő, ezért arról az ítéltáblának döntenie nem kellett.

Nem vitathatóan az elsőfokú bíróság a felperes előzetes döntéshozatali kezdeményezése iránti kérelméről külön alakszerű végzéssel nem döntött, azonban az eljárás irataiból, illetőleg abból, hogy előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése nélkül a perben ítéletet hozott, megállapítható, hogy annak nem adott helyt, habár ennek indokait az ítélet valóban sem tartalmazza. Figyelemmel arra, hogy a fentiek szerint a felperes ugyanezen kérelmét a másodfokú eljárásban is akadály nélkül előterjeszthette volna, ezen eljárási szabálysértés a per érdemi eldöntésére nem hatott ki, az a másodfokú eljárásban orvosolható lett volna, ezért az 1/2014. (VI.30.) PK vélemény 1. pontjára figyelemmel az ítélet hatályon kívül helyezésének indokául ez nem szolgálhatott.

A felperes hivatkozott továbbá arra is, hogy az elsőfokú bíróság nem tett eleget a Pp. 3. § (3) bekezdésében meghatározott egyéniesített tájékoztatási kötelezettségének a bizonyítási teher vonatkozásában.

Az elsőfokú bíróság ugyanakkor a per első tárgyalásán részletesen tájékoztatta a felperest az őt terhelő bizonyítási kötelezettségről. Rögzítette, hogy felperesnek kell bizonyítania, hogy az alperesi üzletszabályzat nem vált a szerződés részévé, illetőleg, hogy a szerződés 12. pontja tisztességtelen.

Felperes köteles bizonyítani, hogy az árfolyamkockázat körében nem kapott megfelelő tájékoztatást, a tartozás devizában történő nyilvántartása tisztességtelen, a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjába ütközik. A felperes hivatkozásával szemben ezen tájékoztatás a felperes kereseti kérelmében foglaltaknak megfelelő, azokhoz igazodó, kellően egyéniesített, a felperes annak ismeretében a bizonyítási kötelezettségének megkísérelt eleget tenni, perbeli jogait gyakorolta, a bizonyítási indítványokat előterjesztett. Annak e körben jelentősége nincs, hogy a felperes által felajánlott bizonyítás nem vezetett az általa elvárt eredményre. A Legfelsőbb Bíróság 1/2009. (VI.21.) PK véleményben foglaltak szerint a tájékoztatást akkor kell megadni, ha a fél nincs kellőképpen tisztában a bizonyítási kötelezettsége tartalmával, a felperes ugyanakkor a kellő tájékoztatást megkapta, a bizonyítási indítványokat előterjesztette, erre tekintettel eljárási szabálysértés e körben az elsőfokú bíróság terhére nem volt megállapítható.

Az ítéletábra az elsőfokú bíróság által a felperesi kereset vonatkozásában kifejtett jogi állásponttal egyetértett, azt megismételni nem kívánja, a felperes fellebbezésében foglaltakra tekintettel az alábbiakat rögzíti:

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az üzletszabályzat a felek kölcsönszerződésének részévé vált.

A helyesen hivatkozott Ptk. 205/B. § (1) bekezdésére figyelemmel az általános szerződési feltétel megismerése és a nyilatkozat elfogadása ahhoz szükséges, de egyben elégséges is, hogy az általános szerződési feltétel a szerződés részévé váljon. Azt, hogy az általános szerződési feltétel a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a szerződés részévé vált, az általános szerződési feltétel alkalmazója köteles bizonyítani, mely bizonyítási kötelezettségének akként is eleget tehet, hogy az általános szerződési feltétel megismerésére és elfogadására vonatkozó adósi nyilatkozatot a Pp. 196. § (1) bekezdésének megfelelő teljes bizonyító erejű magánokiratba, akár a felek közötti teljes bizonyító erejű magánokirati formában létrejött szerződésbe foglalja. Jelen esetben a felperes, mint adós ÁSZF megismerésére és átadására vonatkozó nyilatkozatát a felek egyedi kölcsönszerződése közvetlenül a felperes aláírása fölött, kivastagítással kiemelve tartalmazza. A felperes által is hivatkozott Legfelsőbb Bíróság EBH2011. 2413. szám alatt közzétett eseti döntése kifejezetten kimondja, hogy nem összeegyeztethetetlen az ÁSZF megismerésére, elfogadására vonatkozó nyilatkozat rendeltetésével, ha azt a felek által aláírt blanketta szerződés tartalmazza. A fogyasztói nyilatkozat szerződésbe foglalása a hitelező számára legcélszerűbb bizonyítási mód, annak érvénytelensége nem állapítható meg.

A felperes által e körben többször hivatkozott Európai Unió Bíróságának C-449/13. szám alatti döntése jelen perben nem volt irányadó, mert abban az Európai Unió Bíróság a 2008/48/EK Európai Parlamenti és Tanácsi Irányelv 5. és 8. cikkét értelmezte. A felek közötti perbeli szerződés megkötésére 2007. október 10. napján került sor, a 2008/48/EK rendelet ugyanakkor csak ezt követően, 2008. április 23-án került elfogadásra, a tagállamok számára az irányelvnek megfelelő rendelkezések elfogadásának határideje 2010. június 11. napja volt, ezen uniós jogi aktusnak való megfelelést a fogyasztóknak nyújtott hitelekéről szóló 2009. évi CLVII. törvény szolgálja Magyarországon. Az ezt megelőzően megkötött kölcsönszerződés kapcsán indult jogvita eldöntésére az irányelv rendelkezései, valamint az irányelv rendelkezéseit értelmező európai bírósági döntések sem irányadóak.

A felperes hivatkozott továbbá a Tanács fogyasztói hitelre vonatkozó tagállami törvényi rendelete és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 87/102. EGK Irányelvének 4. cikkében rögzített rendelkezéseire. Ezen rendelkezés szerint a hitelszerződést írásba kell foglalni, az írásba foglalt megállapodásnak tartalmaznia kell az éves hiteldíj mértékének meghatározását, azokat a feltételeket, melyek mellett az éves hiteldíj módosítható, továbbá a szerződés egyéb lényeges feltételeit, melyek

felsorolására példa jelleggel az irányelv mellékletében került sor. E szerint a hitelszerződés lényeges feltételei közé tartozik a szerződés tárgyát képező áru vagy szolgáltatás megnevezése, a vételár és hitelszerződés szerint fizetendő ár, részletfizetés esetén a részletfizetés összege, részletfizetések száma és összege, valamint esedékességük időpontjai vagy ezek megállapításának módja, amennyiben a szerződés megkötésének időpontjában ez nem ismert, az esetleges biztosítékok megnevezése. Ezen irányelvből ugyanakkor nem vezethető le a felperesi állásponttal szemben, hogy az általános szerződési feltételek ne válnának a felek szerződésének részévé.

Az általános szerződési feltételeknek a szerződés részévé válásához szükséges külön feltételek a Ptk. 1997. évi CXLIX. törvénnyel történő módosítása során kerültek be a Polgári törvénykönyvbe. Ezen módosításra éppen az európai uniós jognak való megfelelés érdekében került sor. Ezen rendelkezéseket nem érintette a Ptk. fogyasztóvédelemmel összefüggő jogharmonizációs célú módosítását célzó 2006. évi III. törvény sem, melynek indoklásában kifejezetten kifejtésre került, hogy 87/102. EKG Tanácsi Irányelvhez kapcsolódóan módosítás nem szükséges, az a vonatkozó európai uniós irányelveknek megfelelő. Megfelelt az uniós irányelveknek tehát a Ptk. 205/B. § (1) bekezdésében - korábban a 2006. évi módosítás előtt 205. § (3) bekezdésében - írt rendelkezés is.

A felek a szerződéses nyilatkozatukat, a szerződésre vonatkozó szabályokat több okiratban is rögzíthetik, ennek tényére utalhatnak a szerződésben is, melyből következik, hogy a szerződés aláírásával az általános szerződési feltétel a felek szerződésének részévé vált, ahhoz az ÁSZF külön aláírására nem volt szükség, mint ahogy arra sem volt szükség a Ptk. 205/B. § (1) bekezdése alapján, hogy azt az alperes ténylegesen átadja a felperes részére.

A felperes már kizárólag a fellebbezésében utalt arra, hogy az alperes által perben csatolt általános szerződési feltétel esetlegesen nem egyező tartalmú a szerződés megkötésekor alkalmazott általános szerződési feltétel szövegével, ezen hivatkozását ugyanakkor az ítélet tábla a Pp. 235. § (1) bekezdése alapján nem vizsgálta.

Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság továbbá, hogy a kölcsönszerződés 12. pontja kizárólag a felperes, mint adós személyes nyilatkozatát rögzíti, az nem a felek szerződésből eredő jogait és kötelezettségeit határozza meg, ezért annak tisztességtelensége a Ptk. 209. § (1) bekezdése szerint nem vizsgálható.

Megalapozatlanul hivatkozott arra a fellebbezésében a felperes, hogy az alperes az árfolyamkockázat áthárítása körében fennállt tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget. E körben az elsőfokú bíróság S. L. tanúvallomását megfelelően értékelte. A tanú vallomásában állította, hogy jellemzően 10-ből 8 ügyfél kapott tájékoztatást az árfolyamkockázatról, azonban olyan tájékoztatást nem adtak, hogy a törlesztőrészlet legfeljebb 1 000 - 2 000 forinttal változhat. A felek közötti egyedi kölcsönszerződés 7. pontja ugyanakkor írásban tartalmaz tájékoztatást a szerződésben rejlő, alperest terhelő árfolyamkockázatról. Ezen pont alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára egyértelműen megállapítható volt, hogy az árfolyamkockázat változása hogyan hat a törlesztőrészlet összegére, illetőleg a kölcsön futamidejére, megállapítható volt az is, hogy az árfolyam-kockázatnak felső határa nincs és azt kizárólagosan az adós köteles viselni. Amennyiben a felperes esetlegesen a szerződés megkötése során szóbeli tájékoztatást nem kapott, ebben az esetben is rendelkezésére állt a szerződésbe foglalt, írásban rögzített, a 2/2014. Polgári jogegységi határozatnak megfelelő tartalmú tájékoztatás. Nem volt tehát annak jelentősége, hogy ezen írásbeli tájékoztatás mellett ténylegesen a felperes a szerződés megkötésekor szóbeli tájékoztatást is kapott-e. A szerződés szövegének aláírás előtti átolvasása útján ugyanis a szükséges információ birtokába kerülhetett akkor is, ha szóbeli tájékoztatás a szerződés megkötése során nem hangzott el. A felperesnek a

perben nem azt kellett bizonyítania, hogy szóbeli tájékoztatás az árfolyamkockázatról az írásban már közölt tájékoztatás mellett nem történt, hanem azt kellett volna bizonyítania, hogy szóban az írásbelivel ellentétes tartalmú tájékoztatást kapott, azonban ennek bizonyítása a perben - ahogyan arra az elsőfokú bíróság helytállóan utalt - nem történt meg, S. L. tanú vallomása a felperes ezen állítását kifejezetten cáfolta.

Az ítélet tábla egyetértett az elsőfokú bíróságnak a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjával összefüggésben adott jogi indoklásával is. A kölcsönszerződésben a kölcsön összegeként 900 000 forint került megjelölésre, azonban a kölcsönszerződésben egyértelműen rögzítésre került, hogy a kölcsön svájci frank alapú, rögzítésre került az is, hogy a forint összeg svájci frankra történő átváltása során a **bank** bázis árfolyama, azaz számlakonverziós vételi árfolyama irányadó. A felperes személyes meghallgatása során maga is akként nyilatkozott, tudatában volt annak, hogy devizaalapú kölcsönszerződést fog kötni. Bár annak lényeges feltételeivel, jellemzőivel nem volt tisztában, elfogadta, hogy svájci frank alapú szerződést köt. Erre tekintettel a perbeli szerződés a felperes állításával szemben egyértelműen megállapíthatóan devizaalapú kölcsönszerződés. A kölcsön összege az általános szerződési feltétel 18.3.2., 18.3.3. és a szerződés 21. pontja alapján svájci frankban egyértelműen kiszámítható, az az 1/2016. Polgári jogegységi döntés 1. pontja szerint megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltaknak abban az esetben is, ha az átváltás pontos árfolyama a szerződés megkötésének időpontjában nem ismert, az csak a folyósítás időpontjában rögzült.

A felperes fellebbezésében alaptalanul állítja, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközik. Az ítélet tábla rögzíti, hogy az elsőfokú ítéletben foglaltakkal szemben a futamidő tekintetében 88 hónap a szerződésben nem szerepel, a szerződés 4. pontja és 68 hónapos futamidőt tartalmaz. A szerződés 6. pontja rögzíti, hogy az változó kamatozású és változó futamidejű, a maximális futamidő pedig 80 hónap.

Az 1/2016. Polgári jogegységi határozat 2. pontja szerint a kölcsönszerződés megfelel a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjában írtaknak, ha rögzíti a törlesztőrészletek számát vagy akként, hogy azok pontos számát jelöli meg vagy a futamidő és törlesztés gyakorisága megadásával. Változó futamidejű kölcsönszerződés esetén a futamidő kellően meghatározott abban az esetben, hogyha a szerződés tartalmazza a minimális és maximális futamidőt, valamint tartalmazza azon rendelkezéseket is, melyekből a futamidő változása, ennek számítási módja meghatározható. Jelen esetben az ÁSZF 18.3.3. pontja részletesen tartalmazza a futamidő módosulására vonatkozó szabályokat. A szerződés rendelkezései e körben csak akként értelmezhetőek és a szerződés értelmezése e körben egyértelmű, hogy a felperes a kölcsön összegét legalább 68 havi részletben köteles megfizetni, azonban az árfolyamváltozásra is tekintettel -, amennyiben a futamidő alatt a kamatváltozás, illetőleg az árfolyamváltozás az adósra terhesen következik be - a korábbival azonos további törlesztőrészletek megfizetésére is köteles. A fogyasztó ismeri tehát a szerződés megkötésekor a minimális és a maximális részletek számát, ezért tisztában van azzal, hogy meddig terheli fizetési kötelezettség, ekként a kölcsönszerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjának megfelel.

A törlesztőrészletek esedékességét a felek ezt kizáró törvényi rendelkezés hiányában akként is megállapíthatják, hogy a kölcsönösszeg folyósításának időpontjához képest határozzák meg, nem szükséges a törlesztés időpontjának naptári nap szerinti rögzítése a kölcsönszerződésben. A törlesztőrészlet kezdő összegét a felek egyedi kölcsönszerződése rögzíti, a felperes hivatkozásával ellentétben a további törlesztőrészletek az ÁSZF és az egyedi kölcsönszerződés rendelkezései szerint kiszámíthatóak.

Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes csak a Pp. 146/A. § (1) bekezdésében megállapított határidőn túl terjesztette elő a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjára alapított hivatkozását a szerződés érvénytelensége körében, ezért ez érdemben a perben nem volt vizsgálható. Tévesen hivatkozott e körben a felperes arra, hogy mivel a bíróság a szerződés semmisségét hivatalból köteles figyelembe venni, úgy ezen semmisségi ok alapján is meg kellett volna állapítani a szerződés érvénytelenségét. A bíróságnak csak a tényállás részévé tett szerződési feltétel érvénytelenségét kell észlelnie, hogyha az a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján egyértelműen, külön bizonyítás lefolytatása nélkül megállapítható (BDT2015. 3361.).

A Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjára hivatkozás körében a felperes maga sem tudta megjelölni azt, hogy mely költség nem került feltüntetésre a szerződésben. A felperes korábban előterjesztett kereseti kérelme az ügyleti kamat mértékét, illetőleg a szerződésben szereplő költségeket nem érintették, erre tekintettel ezen szerződési feltételek korábban nem képezték a tényállás részét. A semmisségi ok hivatalból észlelése nem azt jelenti, hogy a bíróság a szerződés valamennyi rendelkezését hivatalból köteles vizsgálni, mint ahogy azt sem jelenti, hogy az érvénytelenség iránti perben a felek a Pp. 146/A. § (1) bekezdésében megállapított határidő megkerülésével a perben újabb és újabb, a korábban benyújtott keresettel egyáltalán nem érintett érvénytelenségi okokat hozhatnak a perbe.

Mindezekre tekintettel az ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése szerint helybenhagyta.

A felperes fellebbezése eredményre nem vezetett, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles viselni az alperes másodfokú eljárással felmerült költségét. A felperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását, a szerződés érvénytelenségének megállapítása mellett a szerződés hatályossá nyilvánítását kérte akként, hogy a bíróság az alperest kötelezze 790 509 forint megfizetésére. A rendelkezésre álló elszámolás adataiból megállapítható, hogy a szerződés alapján az alperes felperes terhére 429 835 forint tartozást tartott nyilván, a felperes pedig keresetében lényegében azt állította, hogy ezen összeggel nem tartozik és ezen túlmenően még alperes köteles a részére a fenti összeg megfizetésére, így a per tárgyának értéke és a fellebbezéssel vitatott érték is ezek együttes összege, azaz 1 220 344 forint. Az ítéletábra az alperes másodfokú perköltségét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdés alapján állapította meg a rendelkező részben foglaltak szerint.

Figyelemmel arra, hogy a felperes személyes költségmentességben részesült a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján a le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Debrecen, 2017. november 15.

Dr. Csiki Péter s.k. a tanács elnöke, Dr. Gárdosi Judit s.k. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

- kiadó -